

# Karlos Santamariaren bidetik urrats bat egiteko proposamena

Ane Sarasua Aranberri

*UEUko idazkari nagusia*

Kepa Sarasola Gabiola

*UEUko zuzendaria eta UPV/EHUko Lengoaia  
eta Sistema Informatikoak Saileko irakaslea*

## Helburua: Euskal Unibertsitatea

Euskal Unibertsitatearen beharra oso nabarmena zen orain dela 50 urte. Behar hori aldarrikatu zuen JAKIN aldizkariak 1977an argitaratu zuen ale berezian:

Euskal Herriak bere kinka historiko larrietan, bere nortasunari eusteko eta bere etorkizuna irekitzeko, bere Unibertsitatearen premia nabari du, eta aurrez-aurre ipini izan du Unibertsitatearen jabe izateko gogoia eta asmoa. Ukatu egin zaio! [...] piztu eta itzali, agertu eta ezkutatu egiten den izar batekin alderatu [da] Euskal Herriak historian zehar daraman bere Unibertsitatearen ametsa, gogoia eta asmoa: behin piztu eta indartu, gero itzali eta moteldu, handik urte batzutara berriz ere biziago sortzeko. Baina honek badu bere azalpena: nahiz eta inork kanpotik eta gainetik itzali eta estali Euskal Herriaren Unibertsitatearekiko ametsa eta gogoia, errauspean bizirik dirau asmo berberak. Euskal Herriak erabaki du bere Unibertsitatea behar duela. ('Euskal Unibertsitatearen izarra', JAKIN 1, 1977, 8. or.)

Gizarteak bi ardatzetan behar du unibertsitatea. Batetik, herritarrak kualifikatzeko, titulu homologatuak banatuko dituen erakundea behar du, eta, bestetik, gizartearen funtzionamenduan azaltzen diren galderak identifikatu eta jakintzaren

aldetik erantzunak bilatzeko, kulturaren eta jakintzaren katalizadorea izanik. Unibertsitatea ez da titulu-fabrika hutsa, gizarte eragilea ere bada. Karlos Santamariak azken helburu hori aldarrikatu zuen 1977an:

Bi eginkizun diferente dago uste dudanez, gure Unibertsitatearen alorrean. Batari 'Euskal Unibertsitatea' dei lekiokie; besteari, berriz, 'Euskal Herriko Unibertsitatea' izena emango nioke nik, bion arteko desberdintasuna ongi azaltzeko [...] Euskal Herrian dauden eta egongo diren unibertsitate eta sasi-unibertsitate multzoari 'Euskal Herriko Unibertsitatea' izena emango diogu. Aldiz, uste honek utopia itxura badu ere, nere terminologiaz 'Euskal Unibertsitatea' euskal kultura eta hizkuntzaren 'alma mater' izan beharko litzatekeen euskerazko unibertsitatea da. (Karlos Santamaria: 'Euskal Unibertsitatea eta Euskal Herriko Unibertsitatea ez dira bat', *Zeruko Argia* 708, 1977-10-17, 12. or.)

1936 pasatuta, Euskal Unibertsitatearen izarra berriro piztu zen 1973an, eta indartsu gainera. Artean euskara ez zen baxtererabiltzen unibertsitatean. Orduan utopia moduan ikusten zen euskara etorkizunean arlo guztietara naturaltasunez zabaldu ahal izango zela. Gaur egunean, ordea, gauza gara unibertsitateko edozein gai euskaraz azaltzeko. Berriki Jose Ramon Etxebarrari eman diote Manuel Lekuona saria, «utopia hura errealitate bihurtu duen mugimenduaren motibatzaile eta dinamizatzaile nagusietako bat izan delako». Orduan piztu zen dinamika hari esker, belaunaldi gazte berriek orain naturaltasun osoz ikasten dute fisika euskaraz 2022an, eta gure hizkuntza goi mailako formakuntzaraino heldu da. Asko aurreratu da, bai, baina oraindik lan-munduarekin gehiago uztartzeko beharra dago, baita ikerkuntzarekin ere. Gainera, joera berri batzuk kezkarriak dira unibertsitatean: ingelesak eremu batzuetan hartu duen erabateko nagusitasuna, edo 'globalizazioa' / 'uniformizazioa' / 'pribatizazioa' kontzeptuen presentzia gero eta handiagoa, besteak beste. Gogoeta egin nahi dugu euskarak unibertsitatean dituen erronkei buruz.

1980ko hamarkadan, EAEn, Nafarroan eta Lapurdin unibertsitate berriak diseinatu zirenean, ez zen apusturik egin guztiz euskaraz arituko zen unibertsitate baten alde. Orain

arte ez ditugu baliatu euskarazko unibertsitate batek ireki litzakeen aukerak. Hala ere, ikaragarria da 50 urteotan euskararekin unibertsitatean lortu dena. Hasieran ezinezkoa zena posible bilakatu da denborarekin. Askok uste zuten euskara ezin izango zela erabili unibertsitatean, baina Euskal Herriko unibertsitateek frogatu dute posible dela; askok uste zuten euskara unibertsitatean eramateko irakasle nahikorik ez zela egongo, baina, urtetako lanaren bidez, irakasle andana trebatzea lortu genuen. Horrela, ezinezkoa zirudiena denen

artean lortu genuen. Jendearen ilusioa, kemena eta lagun-giro ona funtsezkoak izan dira egin den horretan guztian.

UPV/EHU ia gradu guztiak ikas daitezke euskaraz, Mondragon Unibertsitatean eta Nafarroako Unibertsitate Publikoan gradu batzuk egin daitezke. Hori lortu da, bai, eta lorpen handia da. Baina etsipen-giro bat sumatzen da unibertsitateko ikerketan, masterretan eta graduondokoetan. Boloniako prozesuaren aldaketekin, gainera, graduak bost urtetik laura jaitsi ziren ikasketa gehienetan, eta kendu den urtearen ordezkodiren master gehienetan, euskara baztertuta geratu da (lanbiderako gaitasuna zuzenean ematen dutenetan izan ezik).

Plan berezirik gabe, eta Santamariak aurreikusten zuen 'Euskal Unibertsitatea' barik, gure oraingo unibertsitateetan 'ahal dena' bakarrik egiten dugu euskararekin, eta, sarritan, aldi berean euskara eta erdara landu behar dutenez, azkenean indar gehienak erdarazko jarduera sendotzearen alde inbertitzen dira ekonomia eta eraginkortasunaren izenean.

Bestalde, Euskal Herri mailan epe ertain eta luze batean euskararen ezagutza unibertsala lortu ahal izateko plan bat noizbait irekiko bagenu, horretan euskarazko unibertsitate

1980ko hamarkadan, EAEn, Nafarroan eta Lapurdin unibertsitate berriak diseinatu zirenean, ez zen apusturik egin guztiz euskaraz arituko zen unibertsitate baten alde

bat («euskal kultura eta hizkuntzaren ‘alma mater’») izugarriko baliabide eta eragilea litzateke.

## **2022ra arte egindako bidea, UEUren ekarpena**

Karlos Santamariak definitu zuen moduko Euskal Unibertsitatea lortzeko baldintzak ez dira berak orain eta orain dela 50 urte. Azaldu diren faktore berriak hurrengo atalean aztertuko ditugu. Ikus ditzagun lehenago Santamariak markatutako norabidean egin ditugun ahalegin nagusiak:

1. 1981ean, UPV/EHU sortu zenean, euskal lerroetako bultzatzaile eta zutarri izan ziren hainbat UEUkide (irakasletzaren formazioa, materialgintza...).
2. 1995ean ‘Barandiaran Euskal Unibertsitatearen’ aldeko Patronatua eta 1999an HUHEZIREkin batera ‘Ikasgu Nagusia’ proiektua osatu genituen.
3. 2003an, unibertsitateko graduak online eskaintzeko proiektu bat landu genuen Eusko Jaurlaritzaren, Kataluniako Unibertsitate Irekiaren (UOC) eta UEUren artean, geroago 2005ean burutzeko puntuan egon ginena. 2003an, lehen hitzarmen bat prestatu zen, baina azkenean proiektua ez zen gauzatu (garai hartan UNED eta Eusko Ikaskuntza ere aritu ziren antzeko helburuekin).
4. 2007an ‘Euskal Unibertsitatearen sustapen batzordea’ eta 2008an ‘Euskal Unibertsitatea sortzeko Fundazioa’ eratu genituen, baita 2010ean ‘Euskal Unibertsitaterako curriculum’ eta hizkuntza-proiektua proposatu ere.
5. 2016an, online graduak sortzeko bideragarritasuna aztertu genuen, eta argi ondorioztatu genuen zenbait gradu eta master emateko masa kritikoa bazegoela. Geroago graduak tituluak sortzea ez da posible izan, baina hortik sortu zen 2019an *Goi-mailako Online Institutua (GOI)*, ikerketa eta online unibertsitate ikasketak sustatzeko helburuarekin. Bide horretan, UPV/EHUrekin hitzarmena sinatu da, GOI institutua ikastegi atxiki bihurtuz. Lankidetzaren horretatik, 2020-2021 ikasturtetik aurrera, *Derrigorrezko*

*Bigarren Hezkuntzako eta Batxilergoko, Lanbide Heziketako eta Hizkuntzen Irakaskuntzako Irakasleen Prestakuntzarako Unibertsitate Masterra* elkarrekin eskaintzen dute UPV/EHUK eta GOI institutuak, lehenak aurrez aurreko modalitatean eta GOIk online modalitatean.

6. GOI ikastegiaren asmo nagusiak dira, batetik, Europako testuinguruan goi mailako ikasketen etengabeko berrikuntza bultzatzea, eta, bestetik, titulu berriak eskaintzea.

Luzea eta nahiko etsigarria izan da euskarazko unibertsitate sistemaren barruan Santamariaren *euskal kultura eta hizkuntzaren 'alma mater'* ideia hori bideratzeko ibilbidea. Baina lehen kume bat sortu dugu. Euskaraz dabilen instituzio txiki bat sortu dugu 2019an UEU eta UPV/EHUren artean: GOI ikastegia.

50 urte horietan UEU lan eta lan ibili da modu aktiboan oinarriak prestatzen. Komunitatea hazi da, 2022an 1.400 bazkide gara UEUen. Lukuru asmorik gabeko elkartea gara, onura publikoko aintzatespena duena, eta giza talde horrek ilusioari eusten dio *euskal kultura eta hizkuntzaren 'alma mater'* bat unibertsitateetik zabaltzeko. Horrela, bederatzi hauek dira Euskal Unibertsitatea sortzeko gure jarduera nagusiak: 1) *udako ikastaroak* (1973tik orain arte, 1.600 ikastaro); 2) *liburuak* (1975etik, 458 guztira); 3) *aldizkari zientifikoak* (*Uztaro* 1990, *Kondaira* 2003, *Aldiri* 2009 eta *Osagaiz* 2017); 4) *profesionalen bilkurak* (1996tik, 50 baino gehiago: Informatika, Natur Zientziak, Hizkuntzalaritza, Arkitektura...); 5) *berezko tituluak eta graduondokoak* UPV/EHUrekin (2001etik, 17 titulu eta 270tik gora tituludun); 6) *irakasleentzako formakuntza* hezkuntza-komunitatearekin lankidetzan (2001etik, Ulibarri, Prest Gara eta Haurreskolak); 7) *online metodologia* definitu eta ikastaroak antolatzea (2003tik, eta Gipuzkoako Foru Aldundiaren laguntzaz 2012tik); 8) *euskarazko ikerkuntzaren sustapena* (2015etik Ikergazte, Txiotesia eta ikerketa-bekak); eta, azkenik, esan bezala, 9) *GOI ikastegi atxikia* eta *Irakasleen Prestakuntzarako Unibertsitate Masterra* online (2019, UPV/EHUrekin).

Bide horretan, unibertsitate guztiekin aritu izan gara lankidetzan, batez ere UPV/EHUrekin. UEUK egitura arina duenez,

erraz ekiten die erronka berriei; emaitza onak lortu izan ditu bide berriak irekitzen, goian aipatutako bederatzi jarduera horietan, esaterako. Behin jarduera horiek euskaraz duten bideragarritasuna frogatuta, beste unibertsitateetara ere zabaldu ahal izan dira jarduera horiek. Lankidetzaren emaitza dira urrats horiek.

Hainbat alorretan aitzindari-lana egiten gabilta etenik gabe euskara unibertsitatearekin uztartzeko bidean. *Unibertsitateen arteko lankidetz*a sustatzen ibili gara, lankidetzarako esparruak zabaltzen saiatzen.

Euskal Herrian unibertsitate sistema zabal eta aniztuna dugu orain, baina zoritxarrez euskara ez da sistema horren ardatz bat. Horixe da UEUK bere buruari jartzen dion erronka

Hitzarmenak sinatu ditugu hainbat unibertsitate eta erakunderekin (UPV/EHU, NUP, Deustu, Mondragon, UOC, Euskaltzaindia, I2Basque...), baita administrazioarekin ere (Eusko Jaurlaritza, Nafarroako Gobernu, Euskararen Erakunde Publikoa, Bizkaiko Foru Aldundia eta Gipuzkoako Foru Aldundia).

Unibertsitatez gain, euskal kulturako beste erakunde batzuekin ere aritu izan gara, formalki mundu akademikoan ez daudenak, baina bai praktikan: Jakin, Elhuyar, Soziolinguistika Klusterra, Eusko Ikaskuntza...

Udalekin ere bai, gero eta elkarlan handiagoa dugu udalekin, batez ere bizialdi osoko trebakuntzaren eta herri-zientziaren testuinguruan: Eibar, Errenteria, Usurbil, Azpeitia, Iruñea, Donostia, Bilbo, Baiona, Gasteiz... Hor ere UEUren zeregina gero eta garrantzitsuagoa izango dela uste dugu.

## **XXI. mendeko jokaleku berriak gizartean**

Berrogeita hamar urteotan gure herrian aldaketa handiak egon dira, eta unibertsitateena izan da handietako bat. Euskal Herrian unibertsitate sistema zabal eta aniztuna dugu orain,

baina zoritxarrez euskara ez da sistema horren ardatz bat. Hauxe da UEUK bere buruari jartzen dion erronka: euskara ardatz edukiko duen unibertsitate sistema baten alde bultzatzea eta gauzatzen laguntzea. Gainera, gertatu diren aldaketa sozial eta teknologikoak kontuan hartuta egin behar dugu hori. Eta zein dira gure gizarteak izan dituen aldaketa sozial eta teknologiko horiek?

*Euskarak frogatu du goi mailako formazio akademikorako baliagarria dela.* 1977an, Adolfo Suárezek berak ezinezkotzat jotzen zuen fisika edo kimika unibertsitatean erabiltzea. 2022an, ia gradu eta titulazio guztiak euskaraz egin daitezke, ez unibertsitate guztietan baina. Amets hutsa zen hori orain dela 50 urte. Euskara batuaren definizioarekin abiatuta, belaunaldi dinamiko eta indartsu batek, instituzioen laguntzarekin, mirari bat sortu zuen, eta unibertsitate mailara heldu da bertako hizkuntza. Oraindik ez dago erabat sendo, baina etengabe gabilta aurrerapausoak ematen.

*Baliabide tekniko ahaltsu berriak agertu dira* teknologiaren aldetik. Berrikuntza horiek aukera berriak eta jokaleku berriak ekarri dizkigute. UEUn badakigu, jakin, aldaketa horiek onerako edo txarrerako izan daitezkeela euskal unibertsitatea eraikitzeko bidean. Aukera berri horien aurrean motel bagabiltza, eremua galduko dugu, gure proiektua ahulduko delako; baina bizkor eta osagai positibo berriekin jokatzen badugu, euskaraz biziko den unibertsitate bat errazago lor dezakegu.

*Unibertsitate berri asko sortu dira azken 50 urteetan.* Duela 50 urte Euskal Herrian ez zegoen apenas unibertsitate publikorik, eta, jakina, guztiz ezinezkoa zen karrera bat euskaraz ikastea. Hasieran sortu ziren unibertsitateak publikoak ziren: Eusko Jaurlaritzak UPV/EHU sortu zuen (1981), Bidarteko ESTIA Ingeniari Eskola Baionako Merkataritza Ganberak (1985) eta NUP/UPNA unibertsitatea Nafarroako Gobernuak (1987). Gero, Mondragon Unibertsitatea sortu zen, unibertsitate kooperatibo gisa, irabazi-asmorik gabea, eta onura publikokoa; hasieran, UPV/EHUren ikastegi atxikia izan zen 1997ra arte.

Harrezkero, eta azkenaldian batez ere, unibertsitate pribatu ugari sortu dira helburu komertzial hutsekin. Horrela, Euskal Herriko ikasle askok online ikasi du Valentzia edo Errioxako unibertsitateetan. Eta globalizazioaren erraldoia den Google bere online titulazio berriak hasi da zabaltzen munduan zehar.

*Unibertsitate pribatuen ugaltze hori eta mundu mailako korporazio handiak bultzatzen ari diren heziketa-ereduak* berdintasunaren eta kultur aniztasunaren aurka etor daitezke. Hausnarketa egin behar da mehatxu horretaz. Bestalde, harrigarria bada ere, pribatizazio-joera horren erdian, Araban kezkatuta omen zeuden unibertsitate pribaturik ez zeukatelako, eta 2021ean Eusko Jaurlaritzak ez du arazorik izan unibertsitate pribatu bat di-da batean onartzeko. Diru publikoak ere mugituko omen dira horretan epe laburrean. Bitxia da hori, bai, batez ere jakinda 20 urte direla euskarazko online titulazioak emango dituen aukera bat zabaltzeko proposatzen ari garela eta ezinezkotzat jo izan dela proiektu berriak sortzea, nahiz eta askoz merkeago aurrera atera zitezkeen proposamenak izan. Bilbo inguruan ere, Zorrotzaurren unibertsitate-oinarria duen proiektu urbanistiko handi bat plazaratu denean, tamalez ez da jarri mahai gainean Bilbo euskalduntzeko bizigarri izan daitekeen proiektu akademiko ilusionagarririk; ingelesa omen da horrelako proiektuentzako ‘bizigarri’ nagusia eta bakarra. Eta Bilbo makrohiria euskalduna izatea erronka estrategikoa da XXI. mendeko euskararentzat. Imajinazio handia eta proiektu estrategiko kolektibo eta ilusionagarriak behar ditugu Bilbo makrohiria dinamizatzeko eta euskalduntzeko. Euskararen inguruko kulturaren lortzen ari garen berreskuratzeko-prozesua beste hizkuntzetarako ere eredu baliagarri izan daitekeela zabaldu beharko genuke mundu mailan, eta antzeko egoeran dauden beste herrialdeekin sinergiak abiarazi.

*Ikerkuntzak pisu handia hartu du* unibertsitateetako aurrekontuetan eta irakasleen jardunean. Ikerketa-oinarririk ez zegoen orain dela 50 urte, baina orain ikerketa eguneroko jarduna da hainbat zentrotan eta hainbat pertsonarentzat. Ekonomiaren sektore primariotik abiatuta, *ezagutzaren*



*gainean dabilen gizarte* antolatzen ari gara orain. Gainera, gazte ikerlari ‘ikergazte’ asko ditugu gure artean, euskara ere mundu horretan hasi baita kokatzen. Dagoeneko ez bat eta ez bi, 851 doktorego-tesi irakurri dira euskaraz, eta unibertsitateko alor guztien artean nahiko homogeneoki banatuta (ikus Tesiker datu-basea: [www.euskadi.eus/tesiak](http://www.euskadi.eus/tesiak)). Pozgarria da hori, pentsaezina baitzen orain dela 50 urte maila honetara helduko zela. Kezkagarria izan daiteke, baina, kultura txikiei ez ikusiarena egiten dieten irizpide automatikoak erabiltzen direla ikerketan arrakasta neurtzeko. Bikaintasuna bultzatu behar da, bai, baina elitismoan erori gabe eta herrigintzaren beharretatik aldentu gabe. Ikerkuntza pribatizatzeke joera dagoela ikustea ere kezkagarria da. Baina, beste aldetik, oso pozgarria da ikustea inoizko ikertzaile gazte formatuenak ditugula, eta, Ikergazte bezalako bilkurak antolatu direnean, giro ezin hobea sortzen dela ikerkuntzaz hitz egiteko eta proiektu berrietarako diziplinar-teko ideiak agertzeko.

*Bizialdi osoan zeharreko formakuntzan* aldaketa nabarmenak gertatu dira lan-munduan. Lanpostu batean aritzeko beharrezkoa den formazioa ez da bukatzen 25 urte bete-tzean; bizialdi osoan ibili behar da ikasten orain. 2022ko errealitatean, lehen eta bigarren sektoreak ez dira ekonomiaren motorra, eta *prestakuntzaren* beharra egunero dago presente alor gehienetan. Lan-ohituretan eta moduetan ikusten dugun eboluzio azkar hori formazio-bide berrien eskutik etorriko da; edo, bestela, lehiakortasun-parametroetan galera handia izango dugu. *Unibertsitate eta enpresaren* arteko hurbilketa etorriko da. Testuinguru horretan zenbait urrats egin dira euskarari begira, baina oraindik asko falta da euskara enpresen dinamikan ondo sartzeko. Unibertsitateko azken mailetan, graduondoko eta masterretan zein etengabeko formazioan, euskararen presentzia oso urria da. Gainera, euskara enpresetan sartzeari oztokatzen duen gurrpil zoro moduko bat gertatzen ari da: enpresek euskara eskatzen ez dutenez, euskaraz ikasteko eskaera txikiagoa da; baina, gero, ikasle gutxi dagoenez, euskara planetan-eta sartzaren diren

enpresetan aditu euskaldunak aurkitzea zaila da. Bi mundu horien arteko zubi-lanak eraiki beharko dira.

*Digitalizazioa* iraultzen ari da gizartea. *Hezkuntza formal* zein *ez-formalean* joka dezakeen rola aztertu behar dugu, etorkizuneko gizartearen eraikuntzan euskarazko online ikasketak maila guztietan proposatu daitezke. Europak Next proiektuetarako markatzen dituen lerro nagusiak bi dira: *berrikuntza* eta *etengabeko formazioa*. Eta biekin oso lotuta daude guk darabiltzagun gaiak: unibertsitatea, ikerkuntza, transferentzia enpresara egitea, udalerrien etorkizuna, euskararen ikaskuntzarako tresnak... Etengabeko formazioa landu beharko dugu teknologia berriekin, jakina, baina unibertsitate-graduak online eta euskaraz sortzeari ere ekin beharko genioke. Euskal Unibertsitatea eraikitzeke bidean, urrats kualitatibo esanguratsua izan liteke *euskarazko online unibertsitatea*. Gainera, proiektu ezin hobea da lankidetzaz garatzeko, unibertsitate sistemaren onerako, gainera. Etsipenez ikusten dugu aukera historiko bat galtzen ari garela bide hori bazterrean utzita. Inbidiaz ikusten dugu katalanek UOC unibertsitatearekin lortu dutena. EADTU sarearen arabera (*European Association of Distance Teaching Universities*: <https://eadtu.eu/about-eadtu/about-eadtu>), European unibertsitateetako ikasleen %24 online aritzen dira. Espainian eta Euskal Herrian %16ra ere ez dira ailegatzen. Katalunian oraindik urruti badaude ere, UOCi esker, 2019an %21era heldu ziren.

*Hazkuntza-joera nabarmena dute ikasketa ez-presentzialek eta online modukoek*. Gure demografiaren bilakaerak indartuko du joera hori; unibertsitateko ikasleen artean gero eta gehiago izango dira 25 urtetik gorakoak, European horrela gertatzen da orain. Graduak online-titulazioetako ikaslea ez da unibertsitate presentzialetako ohiko ikaslea (18-25 urteko ikaslea), baizik eta horietara bertaratzeko arazoak dituena, baita ikasketa-prozesua bere bizi-erritmora egokitzeko aukera behar duen oro ere. Gauzak horrela, online modalitatean eta ikasketa presentzialean ikaslearen erritmoa eta metodologia desberdinak direnez, *eredu pedagogiko desberdin bati*

jarraitu behar zaio online modalitatean. Ez da tribiala eredu batetik bestera pasatzeko prozesua.

Gure inguruan UNEDek mantentzen ditu bere kopuruak, baina UOCek eta beste online unibertsitate pribatuek gorako joera nabarmena dute. Salbuespenak salbuespen, halako ikasketak, batez ere graduak, ezin dira gaur egun euskaraz ikasi. Beraz, hutsune hori betetzea derrigorrezkoa da. Gainera, halako egitasmo bat oso ondo kokatzen da Europak pandemia garairako markatu dituen lerro nagusiekin: digitalizazioa eta berrikuntza. Horrez gain, Euskal Herriko unibertsitate eta administrazio desberdinen arteko lankidetzarako esparru interesgarria da. Gainera, aukera bat izan daiteke lan-munduan euskara hobeto txertatu eta irakaskuntza duala indartzeko.

## Proposamena

Agian bada beste aukerarik, baina, besterik ezean, UEUtik proposamen bat plazaratzen dugu Karlos Santamariaren bidetik urrats bat egiteko, *euskal kultura eta hizkuntzaren 'alma mater'* izan beharko lukeen euskarazko unibertsitatea sortzeko.

Besterik ezean, UEUtik ikusten dugu kostu handiegirik gabe euskarazko online graduak eskaintzeko gune aitzindari bat sor dezakegula. Online irakaskuntzaren eskaeraren joera gorakorra den une honetan, garai egokian gaude erronka horri ekiteko; egin ditugun aurreazterketek ziurtatzen dute gizartean eskaera nahikoa badagoela, eta baita eskaintza bideratzeko irakasleak ere.

Ez dugu eskatzen unibertsitate berri oso bat adreiluekin fisikoki eraikitzea. *Low cost*-ean bidera daitekeen euskal gune unibertsitario 'merke' eta emankorra sortzea proposatzen dugu. Posible da.

UEUtik proposamen bat plazaratzen dugu Karlos Santamariaren bidetik urrats bat egiteko, *euskal kultura eta hizkuntzaren 'alma mater'* izan beharko lukeen euskarazko unibertsitatea sortzeko

*Noski, unibertsitateen arteko lankidetzan oinarritu beharko da.* Instituzioetatik eta gizarte militantziazatik eraiki behar da, biak ala biak dira beharrezkoak. Kontsentsurik gabe ez dugu lortuko. Lankidetzarako esparru ezin hobea izan daiteke, baita administrazio publikoarekin (Eusko Jaurlaritzarekin hasieran, gero Nafarroako Gobernuarekin zein Euskal Hirigune Elkar-goarekin) eta bestelako eragileekin ere (enpresak, udalak...).

UEU izan daiteke Euskal Unibertsitate Sistemako *agente horien guztien arteko eragile eta bilgunea*, baina badira *elkar-lan hori ofizialki bideratzeko beste aukera batzuk*. Adibidez, hiru aukera posible izan daitezke hauek: 1) zentro atxiki bat antola liteke UPV/EHUrekin, eta hortik lankidetzan aritu beste hainbat unibertsitatearekin; 2) egun unibertsitateen arteko G9 Taldean erabiltzen den lege-egitura erabil liteke unibertsitateen arteko 'campus birtual bat' koordinatzeko; edo 3) administrazioak definitutako kontratu-programa baten barruan hainbat unibertsitate koordina daitezke.

UEUk, 50. urteurrenean, urrats kualitatibo baten beharra ikusten du euskal unibertsitate sistema eraikitze bidean, inertziatzko normalizazio-prozesu motelez harago joango dena, gizartearen, kulturaren, ikerkuntzaren eta jakintza unibertsalaren katalizatzailea izango dena euskaratik.

Administrazioetik edo akademiatik horretarako beste gogoeta eta proiektu nagusirik aurkezten ez bada, UEUtik bide horretan urrats posibilista eta txiki bat proposatzen dugu: azkenaldian sortutako teknologia berriak baliatuta, ekonomikoki 'merkea' eta sozialki bideragarria den proiektu bat.

UEUn, betiere, jarraituko dugu komunitate zientifiko intelektuala elikatzen; betiere, jarraituko dugu argitalpenak, dibulgazioa, ikerketa eta goi mailako online irakaskuntza sustatzen; baina urrats kualitatibo sendo baten beharra ikusten dugu... Gizarteari eta administrazioei apustu horri lankidetzan ekiteko deitzen diegu. Berrikuntzaren eskutik, Euskal Herria egituratzeko aukera eskaintzen duen proiektu berritzaile garrantzitsua sor dezakegu. Bide batez, gizartearen digitalizazio-prozesuan lagundu eta euskara erdigunera ekarriko dugu. 🌸